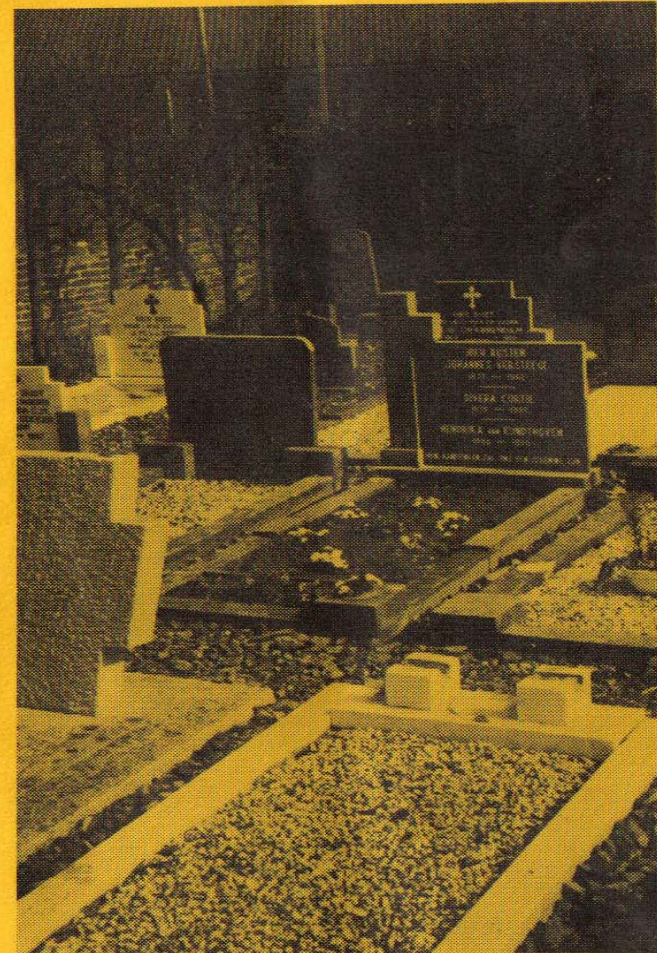

HET GESLACHT VERSTEEGE

Het familiegraf op het Agatha-kerkhof in Zandvoort. Hier rusten Jan Versteeg, Divera Cortie en Hendrika van Eijndthoven.

Voorwoord

Je kunt op verschillende manieren tegen een waarheid aankijken. Een kennis bij de politie zei eens: „Ondervraag tien getuigen en je hoort van elk een ander verhaal”. Zo is het vermoedelijk ook met de kroniek van „Het geslacht Versteeghe”. Wat is waar en niet waar? Van feiten in een bevolkingsregister nemen we in elk geval aan dat ze kloppen.

Peter Versteeghe, zoon van Jacob en kleinzoon van Piet Versteeghe, heeft de moeite genomen onze stamboom uit te pluizen. In de eerste helft van de achttiende eeuw, ten tijde van stamvader Gosewyn (zie blz. 3), raakte hij het spoor bijster. Hij weet dan ook niet zeker of de namen van de kinderen van Gosewyn kloppen. Niettemin, vanaf deze plaats hartelijk dank.

Verder iets over het wapen op de voorkant. We weten slechts dat er lang geleden een geslacht Versteeghe of Versteeghe bestond in Gouda. „Zekerheid over directe afstamming kan alleen verder genealogisch onderzoek geven”, zegt expert W. Posthumus (02507-16613) uit Zandvoort.

Dan nog iets over de objectieve waarheid. Ik durf als samensteller van deze kroniek niet in te staan voor het waarheidsgehalte van de anekdoten, die de kinderen van opa Jan op mijn verzoek hebben opgelepeld. Te vaak heb ik Versteeges tegen elkaar horen zeggen: „Jij bent in je eerste leugen niet gestikt”. Opgepast dus.

Ik stel iedereen voor ze vooral te zien als amusement. Daarbij hoop ik dat de kinderen uit het gezin van Jan en Duw elkaar niet in de haren zullen vliegen over elkaars lezing van de gebeurtenissen. Mocht er toch irritatie ontstaan, zing dan onmiddellijk het lied 'In het Breerostraatje'. Wie dan nog sjagrijn voelt, is een zuurpruim.

Veel leesplezier

Jan Peter Versteeghe (van Cor, van Jan,
van Maartje, van Kees, van Huib)

Inhoud

Voorwoord	1
Inhoud	1
Familiekroniek	3
Anekdoten	7
Familieliederen	18

Familiekroniek nazaten opa Jan

De familie Versteeghe heeft een lange traditie. Voor **Willem Versteeghe** in 1862 naar Zandvoort kwam om zijn nageslacht toe te vertrouwen aan de schoot van **Maartje van Duivenvoorden** (die van Kees van Huib dus), heeft de familie al heel wat meegemaakt. Voor zover onze stamboom nu is uitgezocht, gaat de traditie terug tot medio 1715.

In Druten wordt 8 juni 1715 de jonge **Gosewyn Versteeghe** geboren in het Gelderse Druten. Hij trouwt op 9 november 1938 met **Willemijntje van Gerven**, die geboren is in 's Hertogenbosch. Zij krijgen voor zover bekend vijf kinderen, van wie de eerste vermoedelijk vrij snel is overleden:

1. Johannes	13-04-1740
2. Johannes	24-04-1741
3. Margaretha	13-07-1743
4. Willemijntje	28-09-1746
5. Franciscus	04-07-1748

Onze tak loopt verder via **Jan Versteeghe**. Hij is onder 't Hof van Delft geboren en verhuist op zekere dag naar Noordwijk-binnen, al heel wat dichterbij de buurt. Daar maakt hij **Marijtje Frans Viven** het hof. Ze trouwen op 31 augustus 1773 in Veur. Ook zij krijgen vijf kinderen:

1. Wilmeyntje	12-08-1774
2. Frans	20-11-1775
3. Marijtje	07-07-1777
4. Jan	29-10-1780
5. Pieter	14-12-1790

De lijn naar onze generaties loopt door via **Pieter Versteeghe**. Vader Jan overlijdt in 1818 op 77-jarige leeftijd. Hij was overigens al smid, blijkt uit de analen. Zoon Pieter ziet dat beroep ook zitten en neemt eveneens hamer en aanbeeld ter hand. Hij trouwt op zekere dag — 16 mei 1828 — met **Jacoba van Maris** uit Hillegom. Ook zij krijgen weer vijf kinderen van wie we

slechts van een de geboortedatum weten:

1. Maria	1829
2. Johanna	1832
3. Helena	1837
4. Johannes	1839
5. Willem	22-07-1840
6. Pieter	1841

De oude Pieter, die van beroep grofsmid is, sterft op 4 september 1847. Weduwe Jacoba blijft wonen in de smederij in Noordwijk tot ze op 5 december 1861 overlijdt. De laatste spruit van Pieter, Wilhelmus Johannes, is de grondlegger van de Zandvoortse dynastie. Hij is grofsmid, vermelden de stoffige archieven. Hij vertrekt op 21 februari 1862 naar Zandvoort. Hij schijnt toen al een oogje te hebben gehad op Maartje

Een prent van Willem senior. Rondom zich heeft hij zijn zoons gegroepeerd. Van links naar rechts boven: opa Jan, Willem junior en Jozef. Onder: zoon Piet, senior zelf en zoon Jacob.

van Kees van Huib ofte wel Maartje van Duivenvoorden. Op 1 februari 1963 trouwt Willem met haar. Ze krijgen acht kinderen :

1. Petrus	15-01-1864
2. Cornelis	28-10-1865

3. Jacoba Maria	19-09-1867
4. Jacobus Johannes	16-02-1869
5. Johanna Jacoba	17-06-1871
6. Wilhelmus	16-01-1874
7. Johannes (opa Jan)	01-03-1877
8. Jozef Maria	07-12-1879

Wij zijn als afstammelingen van opa Jan uiteraard het meest geïnteresseerd in hem. Ook hij werd smid. Op 2 oktober 1902 trouwde Jan met Divera of Dieuwertje Cortie uit Hoogkarspel. Deze samenwerking was zeer

Een van de oudste foto's, waar stamvader Willem — die in 1862 naar Zandvoort kwam — op staat met allemaal Versteeges om zich heen. Staand van links naar rechts: de nazaten Willem, Piet, Jacob, Jansje en Cornelis. Zittend: Willem senior, zoon Jozef, Maartje (van Kees van Huib) en tenslotte zoon Jan, onze vader, opa en overgrootvader.

vruchtbaar. Ze kregen tien kinderen. Een van die tien leefde slechts drie maanden en werd Lenie genoemd. De huidige Lenie werd na de dood van deze baby geboren en kreeg ook de naam Lenie. 'Duw' Versteeg stierf op 15 februari 1930, Jan hertrouwde in september 1938 met Hendrika van Eijndthoven. Hij stierf op 21 januari 1960.

1. Mart	09-01-1905
2. Henk	05-01-1906

3. Wim	04-10-1908
4. Lenie	21-10-1911
5. Jos	19-08-1913
6. Nol	05-03-1915
7. Ton	14-10-1916
8. Cor (later Kees)	26-07-1918
9. Dox	20-09-1920

Dikke Lijn (Helena Cortie) en ... Magere Hein (Hein Cortie), de ouders van Divera Cortie, de vrouw van Jan Versteeg.

Om al die monden te eten te geven moest uiteraard hard worden gewerkt. Dat deed opa Jan samen met broer Jozef in de smederij van overgrootvader Willem op het Dorpsplein. Aanvankelijk woonde Jan in de Haltestraat, later kocht hij een aantal panden op de Grote Krocht. Na de Tweede Wereldoorlog, toen de smederij op het Dorpsplein met de grond gelijk was gemaakt, werd een pand aan de Rozenobelstraat betrokken. Zoon Nol nam later de smederij over. Het beroep smid stierf althans in onze familie met hem uit, want hij ontwikkelde zich van smid tot fabrikant van hoogfrequent lasapparatuur.

Anekdoten

Geintje van de H. Geest

Broers en zusters zullen het mogelijk niet met me eens zijn. Maar naar mijn bescheiden mening — dewelke ik nochtans de enig juist acht — was de stuwende kracht in ons gezin moeder Dieuwertje Cortie. Zij trouwde op 2 oktober 1902 met Jan Versteeg.

Ondanks dat ik nog maar dertien jaar was toen zij stierf, geldt zij voor mij nog steeds als de meest sublieme vrouw, die ik ooit heb gekend. Het was haar voorbeeld, welke mij in het leven dingen liet doen of nalaten. De achtergrond daarvan was dat ik haar opvattingen veel hoger achtte dan de mijne.

Moeder was een geëmancipeerde vrouw en had een scherp begrip voor 'Waarheid, Liefde en Recht'. Verder spreidde ze daarenboven nog een enorme daadkracht ten toon. In die opzichten stak zij ver uit boven haar omgeving. Ze was moeder van negen kinderen, stuwende kracht van het 'Ziekencomité', secretaresse van 'de kiesvereniging' en ze zag ook de mens achter 'andersdenkenden'.

Toen eens vanaf de preekstoel werd verkondigd, dat onze parochie 'door Gods genade en barmhartigheid' een rk dokter had gekregen, kregen de parochianen vanaf diezelfde preekstoel de boodschap mee dat elk goed rooms gezin zich overeenkomstig de wens van „Onze moeder de heilige kerk” moest laten overschrijven naar deze man.

Moeder was daar zowel boos als verdrietig over. Ze had een diep respect voor onze huisarts en voor de wijze waarop deze als ongelovige zijn vak uitoefende. Onomwonden deelde zij 'meneer-pastoor' mee, dat haar gezin niet werd overgeschreven. Zij zou niet zwichten voor 'de wens van onze moeder de heilige kerk'. Integendeel zelfs, zij verafschuwde deze reclame voor een mede-katholiek.

Men zou het volgende kunnen zien als een geintje van de heilige geest. Deze rk dokter, verrukt als hij was over de rk-dorpelingen die zich wel lieten overschrijven, kwam op zeker moment op de gedachte zijn praktijk voor veel geld te verkopen. Aan wie...? Aan een pure atheïst dus.

TON VERSTEEGE

Henk en de KRO

Toen de crisis van de jaren dertig doorzette, was er voor Henk in Engeland weinig meer te verdienen in de bollenhandel. Hij kwam dus naar Zandvoort en ook weer thuis

wonen. In de smederij was werk genoeg, maar omdat dit niet of slecht betaald werd, ging Henk een baan zoeken. In de Maasbode ontdekte Henk een advertentie voor een radio-omroeper bij de KRO. Hij zei ons dat hij die baan zou hebben en ... zou krijgen. We geloofden hem niet, maar hij kreeg gelijk. Uit negenhonderd sollicitanten werd hij uitgekozen om omroeper te worden. 's Morgens hoorden we hem het ochtendgebed bidden op de radio, de hele familie was wild-enthousiast. Het nieuwtje ging er echter snel af, we raakten er min of meer aan gewend Henks stem te horen als we de radio aanzetten.

In die jaren eindigde de radio om elf uur 's avonds. Elke omroep had zo zijn eigen wijze van afsluiten. Bij de KRO was het zo iets van: „We gaan nu sluiten, goedennacht en welterusten”. De omroeper kon dan naar huis na een dag van rondleiden, uitleg geven en dergelijke. Natuurlijk moest hij tijdens rondleidingen goed de tijd in de gaten houden om terug te rennen als er een nieuw programma moest worden aangekondigd. Zo kon het gebeuren dat half Nederland op een avond om elf uur Henk hoorde zeggen na een dag van ontzettend hard werken: „We gaan nu sluiten, goedennacht en welterusten...en nu kunnen jullie allemaal doodvallen”. Henk had vergeten om na welterusten de microfoon uit te schakelen. Iedereen sprak erover. Het was een reuze mop. Henk werd weliswaar niet ontslagen, maar kreeg wel een ander baantje. Dat van begeleider-promotor.

TON VERSTEEGE

Er kon geen lachje af op deze foto. Van links naar rechts staand: tante Anna Cortie, Arnold Cortie, tante Engeliën, opa Jan Versteeg en echtgenote Diversa Cortie. Zittend: Helena Cortie (Dikke Lijn), oom Cor, tante Geertje en (Magere) Hein Cortie.

Het derde kwartje

Als zesjarig meisje kreeg ik van vader een kwartje om een pakje Porto Rico-tabak te halen. Vlakbij de sigarenwinkel was echter de winkel van Wijnberg op het Tramplein. Ik stond een beetje voor het raam te kijken en verloor het kwartje uit mijn hand. Het viel in een rooster. Ik schrok me een ongeluk, want een kwartje was veel geld. Met lood in mijn schoenen ging ik terug naar huis en vertelde vader wat er was gebeurd. Hij was niet boos, de lieverd. Wel zei hij: „Hoe kun je nu zo dom zijn?”. Hij gaf me een nieuw kwartje en ik ging weer op weg. Dit keer had ik het muntstuk in mijn mond gestopt. Dan kon ik het niet verliezen. Bij de winkel aangekomen merkte ik echter dat ik het per ongeluk had doorgeslikt. Ik huilde tranen met tuiten en durfde niet meer naar huis. Vader vond me op de stoep van Wijnberg. Hij was gaan zoeken omdat ik maar niet op kwam dagen. Hij was opnieuw niet boos en pakte een derde kwartje en ging een pakje tabak kopen. Toen hij weer naar buiten kwam, zei hij dat ik de volgende dag voor straf een snee ontbijtkoek aan moeder moest vragen en op het potje moest wachten tot het kwartje eruitkwam. Die straf viel dus wel mee. Dat andere kwartje in het rooster is later ook nog terechtgekomen en teruggevonden. Dus ook dat viel achteraf mee.

LENIE MOM-VERSTEEGE

Moeder kreeg er tien

Aan pastoor Van Diepen vertelde ik, het zal 1950 zijn geweest, welk een belangrijke rol moeder in mijn leven had gespeeld. Ik sloot af met de opmerking, dat zij de heiligste vrouw was die ik ooit had gekend. Van Diepen wist uiteraard welk een bijzondere indruk moeder had gemaakt op de leden van de parochie. Toch merkte hij ernstig op: „Anton, je hebt toch ook de Heilige Moeder Gods in je leven gekend?”. Ik reageerde onmiddellijk spontaan: „Maar meneer pastoor. Maria was inderdaad uitgekozen om de moeder van God te worden, maar als moeder stelde ze geen flikker voor. De kerk beweert dat zij maar een kind heeft gehad. Nou, moeder kreeg er tien (een stierf al heel snel) met alle zorgen van dien. En verder mag je mijn vader beslist niet vergelijken met de Heilige Jozef”.

TON VERSTEEGE

Het zakgeld van Henk

Het was een zomerse dag in 1930. Ik stond tussen kwart over tien en half elf voor aan de straat fietsen te stallen. Daar

kwam Henk aanlopen. Hij was op weg naar de mis van tien uur. Te laat dus. Hij liep naar me toe en vroeg: „Heb je je zakgeld al gehad vandaag?“. Ik antwoordde verlegen dat wij jonge jongens nooit zakgeld kregen. Henk knikte, voelde in zijn 'vestjeszak' en gaf me een rijksdaalder. Ik was verbluft en dolgelukkig. Ik had hem wel om zijn nek willen vliegen. Ik kon slechts uitbrengen: „Potverdulleme Henk, dank je wel“. Om even de gedachte te bepalen, een ijsje van nu f 1,50 is vergelijkbaar met een 'spatsie' van toen een dubbelkje. Nauwelijks had dan ook Engel Burkie zijn ijsstent gereed gemaakt of ik kocht een heerlijk 'spatsie'.

NB Als je om half elf naar de mis van tien uur (hoogmis) ging, dan kon je er zeker van zijn vòòr de 'offerande' binnen te zijn. Dan had je dus toch aan je zondagsplicht voldaan...

TON VERSTEEGE

Een gezellig familieplaatje. Van links naar rechts Joop Kuipers, Mart Kuipers-Versteeg, Ma (Hendrika van Eijndthoven), Jan Willem Kuipers en opa Jan.

Snel gebed

Toen vader eind 1948 met Ma (Hendrika van Eijndthoven) in Marokko was omdat ik een onderscheiding kreeg voor mijn werk in het Franse vreemdelingenlegioen, werden zij uitgenodigd voor een diner bij de aartsbisshop. Voordat het eten begon, stond iedereen op en bad de aartsbisshop voor. Toen hij klaar was, ging iedereen weer zitten. Vader niet. Die was niet gewend dat het voorbidden zo snel afgelopen was. Ik zei tegen hem: „Vader, de aartsbisshop is klaar“. Hij zei daarop gevat: „Het is dat het de aartsbis-

shop is, anders zou ik er wat van zeggen“. Uiteraard hebben we dat in het Frans vertaald voor de aartsbisshop. Iedereen aan tafel moest hartelijk lachen.

JOS VERSTEEGE

Wanneer stoppen?

Mevrouw Van der Elst, moeder van Geetje die enigst kind was, ging eens een discussie aan met onze moeder over grote gezinnen. Haar stelling luidde dat moeder veel te intelligent was om zo'n groot gezin te hebben. Natuurlijk, wij waren een groot gezin, maar als moeder het nu eens over mocht doen. Dan kwamen er toch geen negen? Mevrouw Van der Elst lachte overtuigend. Moeder lachte ook, maar stelde vervolgens bloedserieus de vraag: „En welke kinderen zouden er dan niet geboren worden onze negen. Doortje, Kees, Arnold, Joop Lenie? Zegt u het maar, na welk kind hadden we moeten stoppen?“. Ik was erg trots op moeder. Daar stond deze 'mevrouw', immers getrouwd met een advocaat, mooi mèt de bek vol tanden maar zonder een zinnig tegenargument.

TON VERSTEEGE

Jhr. Quarles van Ufford

Ik herinner me dat ik eens ergens in 1932 of 1933 een bosje openstaande rekeningen inkeek van de smederij. Ik stuitte op een onbetaalde rekening van Jhr. Quarles van Ufford ten bedrage van f 38,- voor „de aanleg en constructie van een hekwerk“. Dat lijkt misschien een koopje maar de werkzaamheden waren verricht in 1912. Ik sloeg alarm want het was inmiddels twintig jaar later. Ik kreeg van vader te horen dat het ging om een hek rondom de villa in Aerdenhout. Ondanks dat de rekening eenmaal per jaar werd gepresenteerd — twintig keer dus al — was er nog steeds niet betaald. Ik was stomverbaasd en des duivels toen ik hoorde dat de rekening slechts eenmaal per jaar 'mocht' worden ingediend. Nota bene, daar legde men zich bij neer, ook bij het steeds weer opnieuw niet betalen.

Kort en goed, vader en oom Jozef vonden het best dat ik zou proberen te zorgen voor de betaling. Ze hadden er weinig vertrouwen in en beloofden mij de helft als ik erin zou slagen die mensen te laten betalen. Ik naar het huis van Quarles van Ufford. Hij was niet thuis maar zijn vrouw wel. Haarfijn heb ik haar mijn 'bescheiden' mening (dewelke ik nochtans de enige juiste achtte) verteld over de openstaande rekening. Ik besloot mijn verhaal met de opmerking dat ik de volgende dag het geld kwam ophalen. Ze vroeg drie dagen uitstel. Ze moest immers even met de jonkheer overleg-

gen en vaststellen of mijn beweringen juist waren. Klopte een en ander, dan zou het verschuldigde bedrag klaar worden gelegd. Na drie dagen kwam ik terug en werd mij inderdaad f 38,- uitbetaald. Trots overhandigde ik op de smederij het geld aan de gebroeders Versteeg. Zij streken allereerst f 19,- op en ... ik werd bedankt.

TON VERSTEEGE

Bijnamen

In de loop van de jaren hebben bijna alle kinderen uit ons gezin bijnamen gekregen. De meeste namen had Wim verzonnen. Die had daar veel plezier in. Mari heette bijvoorbeeld Naatje van de Dam. Eendrachtig werd dan gezongen: Naatje van de Dam, die moet verdwijnen, die moet verdwijnen voor de elektrische tram. Als je geluk had, werd ze nijdig. Je kon haar daar goed mee pesten. Wim noemde we Spille of Spillebeen. Nol heette Warre en Lenie Hise of Hisepeen. Jos kreeg de naam Provencor. Dat had te maken met zijn seminarietijd. Hij was toen immers een soort professor, vonden we. Ton noemde we De Vijg en ik werd Kees Poeterik Torricelli Bank genoemd. Waarom weet ik niet. Dox konden we razend krijgen door haar Tikkie Hazebout te noemen. We zongen haar graag toe: Al in een groen, groen, groen, knolle-, knolleland... Ook van die naam weet ik niet mee hoe we eraan kwamen. Hoe komt een kaal hoofd aan pieten. Alleen Henk had voor zover ik weet geen bijnaam. Ik denk dat we hem als priesterstudent geen bijnaam durfden geven. Dat had moeder immers nooit goedgevonden.

KEES (COR) VERSTEEGE

Bruine bonen met stroop

Vader was werkelijk onbegrijpelijk sterk, daar zijn talrijke voorbeelden van aan te halen. Een zo'n voorbeeld: op een dag aten we bruine bonen met stroop dus stond er een nieuwe glazen pot stroop op tafel. Die moest natuurlijk open. Ik probeerde het maar moest opgeven. Het deksel zat vast. Er was geen beweging in te krijgen. Toen ook Nol, Jos, Wim en Henk achtereenvolgens hun uiterste krachten hadden botgevierd, was het geduld van vader uitgeput. „Geef eens hier die pot”, vroeg hij. Ik zag hoe hij met de ene hand de pot vasthield en met de andere het deksel omklemd. Ik zag ook hoe beide handen trilden en toen... brak de dikke pot in tweeën. In eerbiedige bewondering werd toen overgegaan tot het redden van de stroop op tafel.

TON VERSTEEGE

Verdwaald bij bramen zoeken

Het zal zo augustus 1920 geweest zijn. Vader ging met Wim, Jos en mij bramen zoeken in de duinen. Op zeker moment ongeveer om een uur 'smiddags zouden we een boterham eten. Het water was echter op. Wim, Jos en ik gingen water halen. Vader wees ons waar we dat moesten doen en wij gingen dus op weg. Omdat we niet zouden verdwalen, zou vader op een duintop blijven staan. Ik was na een paar honderd meter erg bang en wilde terug naar vader. De jongens lieten me gaan en liepen door naar de waterleiding. Vader was inmiddels gaan zitten en ik kon hem dus nergens meer vinden. Ik verdwaalde en kwam uren later in Vogelenzang terecht bij een huisje. Ik dacht als meisje van acht jaar: dat zal wel een rovershol zijn. Alleen blijven dorst ik echter ook niet, dus ik belde aan. Duinwachter Jansen deed open. Ik had toen bijna zes uur door de duinen gedwaald. Jansen en een andere duinwachter zijn toen vader gaan zoeken. Die zat verschrikkelijk in angst, want hij durfde niet thuis te komen zonder mij. Moeder was acht maanden in verwachting van Dox en hij wilde haar niet ongerust maken. De jongens had hij echter wel al naar huis gestuurd. De duinwachter en een collega zijn vader toen gaan zoeken. Ze vonden hem omstreeks negen uur. Ik was toen al twee uur thuis, want de zoon van Jansen — die studeerde met Henk op Hageveld — had mij achterop de fiets thuisgebracht. Vader zei later tegen mij: „Ik ben die dag zo ongerust geweest. Ik ben geloof ik wel tien jaar ouder geworden”.

LENIE MOM-VERSTEEGE

Hoge nood

Het zal in 1933/1934 zijn geweest. Het was nacht en ik wilde naar beneden om te plassen. Boven aan de trap merkte ik dat er trouble was beneden in de hal. Vader ging heftig tekeer tegen Henk, die tamelijk onder invloed verkeerde en een logische verklaring probeerde te geven van het thuiskomen in deze toestand. Toen hij doorkreeg dat zijn argumenten niets uithaalden, draaide hij zich — waardig — om in de richting van de trap om naar boven te gaan. Op dat moment zag ik, hangend over de trapleuning, hoe vader uithaalde. Henk kreeg een onbegrijpelijk harde schop onder zijn kont, waardoor mijn oudste broer in een keer op de derde of vierde tree belandde... en ijlend naar zijn kamer stoomde. Ik wachtte uiteraard tot beide nachtrakers verdwenen en stoomde toen nog sneller naar beneden. De nood was immers heel hoog geworden.

TON VERSTEEGE

Een aardige kiek uit de jaren dertig. Op de grond zitten Ton Versteeg (links) en Cor (Kees) Versteeg. Mart staat links met neef Johnny Cortie op haar arm, daarnaast haar vriendin Reina Burry. De middelste groep kinderen zijn van links naar rechts Dox Versteeg, nicht Rie en nicht Mart en tenslotte broer Nol Versteeg.

Tot volgende week, Mart

Moeder was, laten we zeggen, net voor de bui binnen. Ik wil daarmee maar zeggen dat zij de crisis van de jaren dertig vanuit de hemel heeft mogen betreuren. Dat is heel wat anders dan de noodzaak om dagelijks tegen regen, storm, hagel en natte sneeuw van een economische crisis op te moeten

tornen. De zorgen voor het gezin aan de Tramstraat 4 (oostzijde) kwamen in die jaren neer op de schouders van onze Mart. Het was letterlijk roeien met de riemen die je hebt en dat was beslist geen licht karwei.

Een keer per week kwam de groenteboer met paard en wagen bij ons in de Tramstraat langs. Er werd gekeurd en gepingeld en tenslotte ingekocht. En ook steeds weer dezelfde ruzie. Waarom? Luister... Mart had namelijk zwaar de pest in als deze hark elke week opnieuw zondigde tegen de etiquette. „Ha, die Mart, wat mag het wezen?“, zei hij elke keer. Prompt zei Mart dan dat ze wenste te worden aangesproken met mevrouw of juffrouw. Dat gebeurde dan ook prompt en zo werd dan de hele handel afgedaan.

Uiteindelijk klom het dan: „Verders niets meer nodig juffrouw?“. Mart zei dan: „Nee groenteman, dit is genoeg“. Met een lenige sprong sprong onze groenteman dan op de bok en knalde met de zweep over de rug van het paard. Hij reed weg en riep dan steevast: „Tot volgende week...dag Mart“. Als blikken konden doden, had onze groenteboer nimmer de bocht naar de Grote Krocht kunnen nemen.

TON VERSTEEGE

Die vervelende jongens

Moeder klaagde — het zal ongeveer 1923 zijn geweest — op een dag tijdens de maaltijd tegen vader dat de jongens zo vervelend waren. Vader trok zich daar niets van aan, zei ze. Dat was tegen het zere been. Hij werkte immers erg hard in de smederij voor het dagelijks brood van het gezin. Dat ze zo tegen hem tekeer ging waar de kinderen bij zaten, dat kon hij niet hebben. Boos stond hij van tafel op en ging naar de smederij aan het Dorpsplein. De spanning aan tafel was om te snijden. In doodse stilte aten we verder. Het zat moeder kennelijk hoog. Nog voor het afnemen van de tafel, deed ze plotseling haar schort af en rende het huis uit richting Dorpsplein. Daar heeft ze het goedge maakt met hem. Die gebeurtenis is me altijd bijgebleven. Vooral omdat pa en ma vrijwel nooit boos op elkaar waren. Ik zag ze als een ideaal paar, zo iets als Maria en Jozef.

JOS VERSTEEGE

Niet beng voor vader

Moeder was voor niemand bang. Ook niet voor vader. Laat staan dat ze zich liet koejeneren door ons snotapen van jongens. Ik zal een jaar of vijf geweest zijn. Moeder was echt kwaad. Ze ging heftig tekeer tegen iemand in de voorkamer. Samen met Nol stormde ik de achterkamer in. Even verbaasd als verschrikt stonden we stil. Moeder ging tekeer te-

gen ... vader. Achteraf denk ik wel eens dat vader haar verteld zal hebben dat hij weer eens een huis had gekocht of dat hij weer eens borg had gestaan voor iemand. In elk geval was hij op dat moment uitgeluisterd naar moeders verwijten. Hij zei namelijk: „En als je nu je grote mond niet houdt, dan sla ik je door dat schot heen”. Zijn hand wees naar de tussendeuren. Tot mijn stomme verbazing en angst werkte dit bij moeder als olie op het vuur. Woedend deed ze enkele stappen naar voren en stak dreigend een vinger uit. „Durf me eens met een vinger aan te raken”, zei ze, „met een vinger maar”. Ik weet alleen nog dat ik toen dacht: „Straks staan we straks in de hemel en moeten we uitleggen wat hier gebeurd is”. In feite gebeurde er niets. Vader liep langs ons heen de kamer uit. Wij stormden naar moeders rokken. We keken bewonderend naar haar op. Dat was nou onze moeder, niet eens 'beng' voor vader. Ongelofelijk.

TON VERSTEEGE

Vader Jan Verstegee en Ma (Hendrika van Eijndthoven) voor het huis aan de Louis Davidsstraat, vroeger de Tramstraat. Tussen hen in vermoedelijk Jan Willem Kuipers.

De stem van moeder

Moeder had een mooie stem, tenminste als ze alleen zong. Haar probleem was echter dat ze moeite had met de toonhoogte wanneer ze tweestemmig moest zingen. Broer Wim, de rakker, joeg ons broers en zuster op de kast door regelmatig aan ma te vragen met hem enige duetten te zingen uit bijvoorbeeld Kun je nog zingen... Ma was uiteraard erg ver-

guld dat haar jongen het zo fijn vond om met haar te zingen. Het klonk vals, niet te beschrijven. Wim had daar veel plezier om en niemand uit de familie durfde te protesteren. Wie durfde immers ma hierop attent te maken. Iedereen was bang voor repressailles!

KEES (COR) VERSTEEGE

Bid voor de ziel van zaliger

JOHANNES VERSTEEGE

Weduwnaar van

HENDRICA MARIA VAN EIJNDTHOVEN

geboren 1 Maart 1877 te Zandvoort en voorzien van de H.H. Sacramenten der Stervenden overleden te Zandvoort 21 Januari 1960. Hij werd 25 Januari d.a.v. begraven in het familiegraf op het R.K. Kerkhof aldaar.

Jezus zeide: „Wie gelooft in Mij zal leven, al is hij ook gestorven”. Zijn leven is niet opgehouden; maar hij heeft de aardse woonplaats verwisseld met de eeuwige woonplaats in de Hemel.

Daar zal hij in eeuwigheid God mogen verheerlijken zoals hij ook hier op aarde Hem heeft verheerlijkt door zijn orgelspel in de kerk in de begeleiding van de lofzangen.

Dierbare Kinderen en Kleinkinderen, vergeet nooit de lessen, die Uw ouders U hebben gegeven. Blijft met elkander verenigd in eensgezinde liefde en dient God getrouw zoals gij dat van Uw ouders hebt gezien. En weest hen indachtig in Uw gebeden.

Mijn Jezus. Barmhartigheid!

Onze Vader — Wees gegroet

Dat hij ruste in vrede.

Quatertemperdag

Het gebeurde op een woensdag in 1924. Net had moeder geroepen dat we allemaal vlug aan tafel moesten komen. Verbaasd keek ik naar het heerlijk dampende eten en opperde: „Is het vandaag geen quatertemperdag?”. Grote ontsteltenis aan tafel. Henk, Wim en Nol begonnen me vervolgens uit te schelden. Moeder was radeloos en stuurde een van de — meer betrouwbare — kinderen naar de pastorie om de zaak uit te leggen en dispensatie te vragen. Die werd voor deze ene keer gegeven en wel door meneer pastoor zelf. Ondanks 'geboden vasten en onthoudingsdag' zoals quatertemperdag werd omschreven, kon de uitgehongerde meute van Dieuwier en Jan Verstegee alsnog aanvallen.

TON VERSTEEGE

Familieliedereren

In 't Breeroostraatje

Het volgende lied, zo wil de overlevering, is gemaakt ter gelegenheid van de verkering van Jos Versteeg met Nel Borstlap. Of hij het leuk vindt dat we het in de familiechroniek opnemen, hebben we niet gevraagd. Zeker is dat ook het nageslacht van dit rijm moet kunnen genieten. Volgens Cor (Kees) Versteeg is het lied gemaakt door Wim en Henk samen.

*2 x In 't Breeroostraatje, daar staat een huis,
daar staat een huis.
2 x Daar woont een moeder met haar dochter thuis,
van je hela, hela ho*

*2 x Daar kwam een jonge aristocraat,
aristocraat.
2 x Die deed een hoop in de Breeroostraat
van je hela, hela ho.*

*2 x De moeder kwam toen haar huisje uit,
haar huisje uit
2 x Ze wreef de jongen de hoop in zijn snuit
van je hela, hela ho*

*2 x 'T meisje kwam met beschreide koon,
beschreide koon
2 x Ze likte de wangen van de jongen schoon
van je hela, hela ho.*

Het lied van de oude haring

*Een oude haring lag op sterven
op de hoek van de oceaan.
Alle vissen kwamen schreiend
allemaal voor zijn sterfbed staan.*

*En hij sprak: Mijn garnalen,
kwaamt ge ook nog wat halen
van wat er na mijn dood zal blijven resten.
En oh, schelvis, schar schol,
wat hadden ze een lol
als ze de haaien een keer konden pesten.*

*Als een torpedojager kwam de garnaal omlager,
kwam in het hokje van Sieval terecht.
En hij kreeg daar twee flessen
om de haring zijn dorst te gaan lessen.
Santjes werd door de haring gezegd.*

(Sieval was een café op het Dorpsplein. De auteurs: Wim en Henk)

Hymne van de boerderij

*Refrein: Vreemde dingen gebeuren er op onze boerde-
rij. Als je het niet geloven wilt, dan kom je er zelf
maar bij!*

*Er was eens een ezel met zeer lange oren.
Die waren op zek're dag stijf bevroren.
Hij schrok zich halfdood en hij klaagde zijn nood
bij een stier die met de helm was geboren.*

Refrein: Vreemde dingen ...

*En de stier streek met zijn kont langs een hekje,
en hij sprak: „Van twee liter varkenspies trek je
een soortement thee, daar wrijf je het maar mee.
Als dat je niet helpt, dan verrek je.*

Refrein: Vreemde dingen ...

*De ezel knoopte dat goed in zijn oren
want van dit recept mocht vast niets verloren.
Maar het moeilijkste is; hoe kom ik aan die liters pis.
Ik zal eens in het biggehok gaan horen*

Refrein: Vreemde dingen ...

*In het hok wende hij zich tot een van de twee beren
om wat pies voor zijn oren te smeren.
Toen sprak het oudste beest, ik ben net nog geweest,
maar voor jou wil ik het nog wel eens proberen.*

Refrein: Vreemde dingen ...

*En het dier strekte zijn achterste poten,
en heeft hem zijn oor vol gespoten
Maar de helpt ging ernaast, de ezel stikte haast.
Hij schreeuwde: Als je niet oppast, grijp ik je bij je po-
ten!*

Refrein: Vreemde dingen ...

(Feestlied van de familie Versteeg, gezamenlijk gemaakt)

Een sfeervolle prent, genomen op de dag dat opa Jan Versteeg 25 jaar getrouwd was met zijn Duw Cortie. Dat was op 2 oktober 1927.

Lied van het zilveren feest

*Bloemen geuren, vlaggen zwieren,
zangen klinken wijd en luid
Bij dit heuglijk hoogtijvieren
zilveren bruidegom en bruid*

*Waar zovele stemmen klinken
zwijgen wij ook heden niet
Nu noch wens noch toast ontbreken
Die het vriendenhart u biedt*

(Ter gelegenheid van het 25-jarig feest van Duw en Jan op 2 oktober 1927)

De Versteeges

(Wijze: Va Pensiero)

De Versteeges bijeen in de Haarlemmerstraat
om een feest te gaan vieren zonder weerga.
Gozewyn, onze aartsvader is er niet bij.
Dat wij hier met elka-ander zijn, dat maakt ons blij.

Hier in Zandvo-ort, stond het be-ed van opa Jan.
Met zijn Duw zorgde hij voor een grote fami-ilie.
De Versteeges, talrijk als het zand op het strand,
staan do-or hun voorbeeld niet a-an de kant.

Want de naam van Versteeg vervult o-ons met trots.
Daarom zijn wij hier feest aan het vieren.
Alle nazaten van Du-uw en Jan zijn hier bijeen.
Voor gezelligheid, een hap en ook nog wat drank.

Zandvoort is de plaats waar 't is begonnen.
Hier werd een nageslacht gemaakt, onbezonnen.
De Versteeges, de roddel spreekt steeds van een soort,
dat hun lie-ieve a-anhang steeds he-eft bekoord.
De Versteeges, de roddel spreekt steeds van een soort,
dat hun aanhang steeds heeft, heeft bekoord,
dat hun aanhang bekoord.

(Feestlied voor de reünie 26 juni 1988, gemaakt door Jan Peter Versteeg)

Slotlied reünie

(Wijze: Adieu, monsieur le professeur)

Tot ziens, tot ergens onderweg,
tot ziens, tot zeg maar binnenkort.
Want voor ons ligt een lange weg
bij iedere kruising staat een bord,
waarop voor ons te lezen staat:
Wacht hier weer even op elkaar,
want hoe of waar je verder gaat,
de zaak is: houd steeds van elkaar.

(Auteur onbekend).

Dagboek van Kees en Joke Versteeg – Soeting van 9 oktober 1944 – 2 juni 1945

Overgenomen uit aantekeningen die door Kees zijn uitgetypt. De originele aantekeningen zijn in bezit van Hanneke.

9 Oct. 1944 Wegens de bijz. gebeurtenissen van alle dag, besloten wij zoveel mogelijk aantekening te houden van de diverse gebeurtenissen. Vandaag waren wij voor het eerst zonder electrisch licht door afsluiting van het G.E.B. Wij hebben de haard maar aangemaakt zodat wij daardoor nog een beetje licht in huis hadden. Doke kreeg van haar moeder een schone luier, terwijl Kees met de knijpkat bijlichtte. Hedenmorgen uit geweest voor een olielampje, bij tante Jans, niets te versieren; later geruild een olielamp voor 5 liter olie. Cig. vloeitjes niet te versieren, zodat tabak in de pijp werd gerookt. We gingen om 9 uur te bed, wekker gezet 22.00 uur daar Doke met het bekende knijpkat-ceremonieel, gevoed en van luier voorzien moest worden. De gasvoorzienings-tijden waren van 11.30 - 12.30 alsmede van 16.30 - 18.00 uur. Veel geruchten over razzia's; er zouden 15.000 mensen nodig zijn, misschien loos alarm, niets gezien.

10 Oct. 1944 Ma. Ik schrijf voortaan 'smorgens; wat de dag van te voren gepasseerd is. De mensen weten weinig nieuws, maar er werd wederom gewaarschuwd voor oppikken. De regeling voor de GAARKEUKEN is bekend gemaakt, wij zouden eten halen in het Sportfondsenbad; 's avonds geen haard aangemaakt, daar wij, na het eten, om 6 uur op bezoek bij LENY, gingen bij hun burens de ene avond en de andere avond kwamen de burens bij hun voor lichtbesparing. Wederom om 9 uur in bed, na het KNIJPKATceremonieel. 's Middags met Doke naar BABYZORG geweest, ze was maar 30 gram aangekomen en weegt nu 7 pond 230 gram. Als ze over 14 dagen niet meer aangekomen is, moet ze er iet bijhebben. Ik hoop van niet want ik heb niets om op te koken; afwachten maar.

11 Oct. 1944 Banketbakker v.d. Meulen Gr. Houtstraat door de Moffen leeggehaald, slot werd stuk-geschoten en de deur met geweerkolven kapot geslagen. Bonnen gehaald voor de Centrale Keuken, f. 1,40/week voor 3 personen, maar de bonnen-uitgevers wisten nog niet of de keuken zou doorgaan. Jan Elfers zou komen schaken, maar het ging niet door wegens kaarsen-bezuiniging, zitten praten tot 21.30 - Leny was nog op bezoek van half zeven tot half acht; kwart voor tien in bed. In 3 weken hebben

hebben wij een ons zout kunnen kopen, thans gaat het o.
op de bon. Conny van tante Greet gaat lopend naar Zand-
voort en neemt een pakje van Dox voor Vader mede. Hadde
natuurlijk niets bij de surrogaat Thee, want Koek - bis-
quit werden allang niet meer gebakken; enfin wie weet
hoe gauw we weer slagroomsoezen eten. We eten op het oge
blik 'smorgens alleen brood en 'smiddags warme hap met
pap toe en 's avonds gewoon warm eten. Bevalt ons best .
14 Oct.1944 5 jaar kennis aan elkaar, te vieren als fee
dag; Joke kreeg bloemen, bloempoten en fotostandaard.
Kees boek en cigarettten; Os-morgens een gekregen blikje
sardines van Dox genuttigd, met brood erg smakelijk.
'smiddags LES, van de 20 cursisten 6 aanwezig, vermoede-
lijk durven de anderen niet. Volgens de berichten gaat
het goed, maar bij ons wordt het met de dag minder. Maan-
dag begint de Volkskeuken te werken, we zullen zien.
Hopelijk komt vader gauw met de kachel, want Woensdag
is de laatste gasdag, zoals aangeplakt staat. Het is zaa
je klok regelmatig goed op te winden, want als hij stil
staat, weet je niet zo gauw waar je de juiste tijd van-
daan moet halen, de telefoonklok werkt ook niet meer.
van de week geen vlees, dan maar kaas. De 14d. rantsoen
nen zijn per persoon 5 broden/800gr. - 3½ l. taptmelk -
125 gr. suiker of ½p. stroop - 4 kg. aardappelen - 200gr.
bloem - ½p. roggevlokken - 1 ons kaas - ½p. margarine
1½ ons vlæs/kaas, per maand 1 ons vermecellie of een
pakje pudding, per 2 maanden ½p. pond koffie-surrogaat.
De 4 lakens en 3 sloopjes voor de baby nog steeds niet
ontvangen, vergunning al in Maart ingeleverd.
15 Oct.1944 Zondag rustig verlopen, overdag niet weg ge-
weest en dingen gedaan waar je 's avonds niet toekomt;
kaarsen gemaakt ~~vannu~~de Kerstboom-stompjes, voldoet als
je goede pitten hebt. Toch nog even naar de Voltastraat
geweest. Joke klaagde over overhemdenmisere. Ar had enig
dagen geleden op zijn vergunning een OVERHEMD gekregen
maar niet zijn maat. Nu mocht ik het voor dezelfde prijs
overnemen, als ik hem daarvoor een pakje shag gaf, die
goeiert, een jaar geleden heb ik hem de fietsbanden van
mijn fiets laten halen, zonder verder iets.

16 Oct. 1944 1e Maaltijd VOLKSKEUKEN; Kees heeft eten gehaald ook voor juffr. Baller. Roggenvlokkenpap, met toevoeging van stroop en zout ging het best; echter door verschillende mensen werd zwaar gekankerd; 's avonds schaken met Jan Elfers by Candle-light, dat ik nog op de zaak gevonden had; 't was bijna op en we zitten echt met de handen in het haar betreffende de verlichting.

17 Oct. 1944 1 maand SPOORWEGSTAKING. Lichtprobleem opgelost, door gelukje olie gekregen van Zandvoort, $\frac{1}{2}$ liter

gebracht door Conny en Rie Versteeg en 'smiddags kregen we nog meer olie, wat een bof. 's avonds naar het Sportfondsenbad en $1\frac{1}{2}$ uur gewacht voor de uitreiking begon, bonnen werden afgescheurd bij kaarslicht. RODE KOOL was niet slecht. Ons eten komt van het slachthuis, men zegt dat het hier beter is als de andere keukens in de stad. 's avonds sjoelen bij de fam. Elfers; Joke de 2e prijs ik de laatste prijs.

18 Oct. 1944 Ben op zoek naar olielampje; heb nu een spiritus theelichtje, nu nog een glas er op. De kachel is angekommen, maar ik kan hem niet alleen plaatsten, daar de haard voor mij te zwaar is. Het eten was weer behoorlijk, grote porties, witte kool en nog genoeg voor een hap de volgende dag. Joke vind keuken ook voordelig voor portemonnee. Ben bij Ar geweest voor assistentie i.v.m. de haard. Samen met Ar een paar spoorwegbielzen geëmaat; een mooi vrachtje hout, heeft ons ook wat beloofd. Het bewuste overhemd geruild voor jampot olie. Joke een glazen potje voor DOKE gekocht voor over een half jaar. Heb een toezegging gekregen voor 2 bielzen.

19 Oct. 1944 Kachel angekommen uit Zandvoort, samen met Ar. de haard verplaatst en zelf de kachel aangesloten. Bielzen niets geworden. Ar wil mijn fiets bij hem weg hebben, Zaterdag weggebracht naar onderduikadres.

21 Oct. 1944 Leny jarig Osmorgens fiets gehaald en gefeliciteerd: 'smiddags eten koken $1\frac{1}{2}$ uur langer dan anders. Bij Wim van Piet geweest om rooster voor Bos; hij kon het niet beloven, maar zou het wel proberen.

22 Oct. 1944 op de fiets naar Hillegom zonder banden; kruistocht vanaf Bennebroek naar Hillegom. Nol zal proberen een mud te krijgen, krijgen een koffer mee; in ieder geval wat. Eten gaarkeuken was nu erg slecht.

24 Oct. 1944 Doke zuigelingenverzorging 130 gram aangekomen in 2 weken, iets kindermeel, 3860 gram. Houtpikkerij op grote schaal, Schouwttjeslaan bomen omgekapt. Vuilnis wordt door de Gemeente niet meer opgehaald, particulier rekent 15 ct. per as-emmer. 20.00 uur binnen; bioscoop gaat ~~niet~~ door.

25 Oct. 1944 Landwacht-rechercheur Christ dood geschooten op de Westergracht. Mij aangeboden een meter cig. vloe voor 30 ct. per meter. Meijer op bezoek, at een "HAPJE" mede (2 borden), blikje sardine's voor hem open gemaakt; maar wij moesten 'savonds wel bijkoken

26 Oct. 1944 4 huizen in brand gestoken op Westergracht, 10 burgers dood geschoten; grote ontroering bij de burgerij. Vrees voor razzia's, zullen proberen schuilplaatsen te zoeken voor als het nodig is. Nieuwe bonkaarten ingeleverd voor de Centr. Keuken voor de volgende week. Porties worden verminderd tot $\frac{1}{2}$ liter prijs f.1,05, was f.1,40 in te leveren bonnen - gort peulvruchten - aardappelen en melk

27 Oct. 1944. toezegging gekregen voor een olie-lampje te ruilen voor $\frac{1}{2}$ liet. stookolie

28 Oct. 1944. Olielamp ruil is geslaagd, zij brandt uitstekend; 'savonds de UNGERS op visite. Oom Cornelus was jarig. Les bij koude, 3 uur stil zitten, was vernikkeld

29 Oct. 1944 Vroeg naar de kerk, razzia-geruchten. Had den gedacht rotte kool van de keuken; bleek soep. Joke op een ren 'savonds koken, bloemkool.

30 Oct. 1944 Christ de landwachter begraven, veel tam tam met een compagnie landwacht. De keuken was betrekkelijk goed, pap. De porties voor het eerst een halve liter. Doke vond kindermeel heerlijk, at tenminste zeer gretig

30 Oct. 1944 Laatste maand sal. 75%, belangrijke vermindering, boterrantsoen met 50% verminderd 125 gram in 2 weken. Suiker helemaal niet aangewezen. Plannen klaargemaakt om Woensdag dus morgenmet de Bakfiest naar de Boer Egmond te gaan.

1 Nov. 1944 Rit naar Egmond succes. Luisterrijk onthaal bij v.d. Berg Rinnegom en de Boer Egmond/Zee. Resultaat 1 mud aardappelen, 10 kg. uien, andijvie, peren; 2 fl volle melken bij v.d. Berg geruild: 7 maatjes stookolie olie voor 7 kg. witte bonen - 2 kg. groene erwten - en ik zou nog witte bonen tegoed houden tot de volgende

de keer. de Meel en ik waren doodop. Wij hadden tevens de fiets van Hulst medegenomen, waarvoor deze een $\frac{1}{2}$ mud aardappelen kreeg. Op de terugweg kwamen wij Jan Jansen tegen, de verloofde van Hulst, deze had 50kg. aardappelen bij zich, hij gooide ze ook op de bakfiets en hielp toen medesjouwen tot Haarlem 's avonds 8 uur thuis; kwamen mensen tegen die met de handkar aan het fourageren geweest waren naar Heer Hugowaard, lopend.

2 Nov. 1944 briefkaart naar Egmond gezonden om goede aankomst te melden. Houthakken ging niet door, geen vergunning.

7 Nov. 1944 Joke is met Doke naar Babyzorg geweest, ondanks de kindermeel maar 120 gram aangekomen; gewicht is nu 7 pond 480 gram. Moet een dubbele portie kindermeel hebben. Joke is benieuwd

8 Nov. 1944 Vandaag de was thuisgekomen van

Peeperkorn, alles nat in de wrong; weer STORM-REGEN'

10 Nov. 1944 Joke is drie dagen bij de kachel geweest om de was te drogen, "afgrijselijk"

11 Nov. 1944 op het emplacement WESTERGRACHT staan 2 treinen met mensen uit Rotterdam, welke aldaar met razzia's opgepikt zijn. Haarlemse mensen gingen aldaar eten, kaarsen en lucifers brengen; de gevangenen stonden in de goederenwagons zowat op elkaar. Er heerste roodvonk en dyphterie en verschillende mensen zijn naar de ziekenhuizen afgevoerd.

12 Nov. 1944 De twee treinen zijn weer vertrokken en er zijn 2 andere treinen weer gekomen. 40 á 50 men hebben kans gezien om te ontsnappen. Volgens de berichten c.q. geruchten is er een trein in Deventer gearriveerd, de gevangenen moeten daar graafwerk verrichten, hoe lang?

14 Nov. 1944 wederom nieuw plakaten; "iedere burger moet inleveren: winterjas - costuum - stel zokken - hemd - paar schoenen, waarvoor vergoeding wordt betaald. Inleveringsdatum 15 Nov. aan het adres Schouwtjeslaan HUIZE VAN MERLE van 9 tot 14 uur, hard hollen allemaal .

15 Nov. 1944 er werd hard ingeleverd bij HUIZE VAN LE, 's middags stonden de mensen er in een dikke rij met kleding onder hun armen. Er werd rondgezegd door de Bescherming Burgerbevolking dat de ramen en deuren tussen half 12 en half een open gesteld moesten wor-

len; er was een V l neergekomen op het Kerkplein van d Bavo-kerk te Heemstede, aan de Heerenweg en die wilde men dan tot ontploffing brengen. Het was ijsig koud; Mej. Baller, Doke en ik zaten in de gangkast op stoelen. Gek eigenlijk het was niet eens een harde knal, alhoewel de kerk te Heemstede toch zwaar beschadigd is geweest.

16 Nov. 1944 er is weer veel gecontroleerd of iedereen wel kleding had ingeleverd. Op de schouwtjeslaan zijn ze niet geweest, wel echter in de Voltastraat, Gemoedelijke Duitsers. Toen Leny vertelde dat ze 4 kinderen had, wilde ze niet eens ~~hebben~~ niets hebben.

17 Nov. 1944 AFGRIJSELIJK, er wordt tot en met het einde van het jaar geen boterbon meer aangewezen, alleen voor baby's, hoeveel is nog niet bekend. I.P.V. boter wordt nu per persoon tot het eind van het jaar een $\frac{1}{2}$ l. olie verstrekt, droog brood eten maar .

18 Nov. 1944 per persoon 'n snoepbon aangewezen a $1\frac{1}{2}$ ons snoep, in de gehele stad niet te krijgen; vandaar zeker die royaliteit

21 Nov. 1944 Joke is bij de tandarts geweest; hij kon geen kies plomberen en trekken vind zij zonde. Kiespijn houden dus tot na den oorlog. Met Doke naar babyzorg geweest, ze was 270 gram aangekomen en gaat dus vooruit ze weegt nu precies $8\frac{1}{2}$ pond en mag nu er een paar schepjes appelmoes erbij. Dat schept vreugde, maar een holte in mijn portemonnay. Appelen kosten f.3,00 per kg.

22 Nov. 1944 de olie in huis. Heerlijke pannekoekjes gebakken alsmede appelkoekjes vanwege het bezoek van de fam. Elfers, ze waren er allemaal, gezellig hoor.

7 Dec. 1944 Razzia-dag achter den rug; 's morgens wakker geworden door het geluid van schieten. Onze buurman had een briefje in de bus ontvangen, waarop vermeld dat mannelijk inwoners zouden worden opgehaald voor Arbeidsinzet, terwijl hij door moest geven dat alle andere inwoners in huis moesten blijven. Goede beloning voor de arbeiders, goede kost en cigarettten, voor de achterblijvende gezinnen zou worden gezorgd. Half negen Kees in de ondergrondse schuilplaats, tussen de plafond in, 13.00 uur contrôle van Duitsers, alle kamers nagezien en toen weer weggegaan. De gehele Schouwtjeslaan was er geen enkele aanmelding. Kees had om half negen tijd genoeg om op zijn gemak weg te kruipen, maar had

Hoe zullen wij het KERSTFEEST vieren, droog brood en geen uitzicht op spoedige verandering. Kolenvoorraad geslonken, met alle zuinigheid is met 2 weken de kolen voorraad uitgeput en dan ?Coby Hulst vandaag naar de Boer Egmond AAN Zee - drie twee verdeling; moet nodig op brand uit. Doke wederom 60 gram aangekomen. Joke mopperen op de Dokter, deze wederom mopperen op haar, 's morgens borstvoeding, rest pap, gewicht 4450 gram.

27 Dec. 1944 KERSTFEEST 1944, met ons beiden zo goed mogelijk gevierd; we vonden het ondanks de tijdsomstandigheden toch nog gezellig. Zondag 24 Dec. was de aard-appelvloot uit de Noord teruggekeerd. Joke kreeg een weekrantsoen totaal 3 kg., vandaag heeft ze het restant gehaald. Had met Ar afgesproken om hout te halen heden middag, wegens spit ging hij niet mee; ben toen alleen gegaan gewapend met zaag en jute zak. Aarzelend zaagde ik de stronken af en voelde me de eerste maal toch wel schuldig, maar had toch een zak vol. Als Ar morgen opgeknaapt is zouden wij dan gaan; heb huidje van hem gekregen om handschoenen van te maken.

28 Dec. 1944 Met Arnen Hans hout gehaald, een grote zak met stammetjes; er werd gemompeld dat er politie-toezicht zou zijn, maar wij hebben niets gezien.

29 Dec. 1944 Wederom hout gehaald en meteen bij Ar thuis klein gemaakt. Vanmorgen eerst de wasch bij Peeperkorn gehaald nat, aan de lijnen opgehangen daar het voor het eerst droogweer was. Daarna al het hout klein gemaakt en bij de kachel gestapeld om te drogen. Na 4 uur was de was droog en klaar gemaakt voor de linnenkast, strijken gebeurt niet meer. Joke was zeer blij, daar de was 6 weken onderweg geweest was. HOUTVAART(tankval) was dichtgevroren en er werd druk geschaatst. De familie ELFFERS heeft ons uitgenodigd voor de Oudejaarsavondviering. Oproeping op de aanplakborden "ARBEIDSINZET" wederom voor de mannen van 17 - 40 jaar, persoonlijke oproeping. We eten sinds 1e Kerstdag wederom van de keulen en doen nu de kachel voor brandstofbesparing pas om 3 uur aan. De suiker is op, bonnen aangezewezen voor 1000 gr. brood en 1 kg. aardappelen. Wat hebben we het goed.

7 Jan. 1945 Alle lezers een ZALIG NIEUW JAAR, met de hoop dat 1945 ons van deze ellende zal bevrijden. Uit de datablijkt wel dat het dagboek een WEEKBOEK wordt, maar we zullen ons best doen zoveel mogelijk het idee van een dagboek te bewaren.

Oud en Nieuw doorgebracht bij de fam. Elfers en Unger. Voor zover de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen worden, viel het nog reuze mede. Mw. Unger had een appelkoek gebakken en voor boterhammen met boter en een blikje zalm gezorgd. Joke had eveneens een appelkoek gebakken, alsmede vispasteitjes en appelkoekjes, alsmede voor melk gezorgd. Dominé Unger hield een kort toespraakje, waarna we om half twee naar boven gingen. Wederom plakaten voor arbeidsinzet 17 - 40 jaar, aanmeldingsplicht bij het G.A.B. tussen 5 en 8 Jan. 1945. De eerste aanmeldingsdag meldden zich te Haarlem 100 mensen, van de volgende dag heb ik niets gehoord. Ga me in ieder geval niet melden en wacht rustig de loop der dingen af. Goed begin 1945, de rantsoenen zijn nog niet verhoogd, ondanks de toezegging in de kranten. Heb van de week met Jan Prijdekker hout gehaald, flinke vracht, gisteren alles gezaagd, op een stam na en kunnen nu weer even vooruit. Op het oog lijkt Doke toch iets flinker te worden, Joke's handen zijn nog steeds slecht. Voor vader brandstoffen verzorgd van de zaak. Geen boter, suiker, aardappelen etc. Joke appels gekocht voor Doke Hfl. 7,50 pr. Kg., schande, terwijl Doke ze nodig heeft.

17 Jan. 1945 Razzia's voor mannen van 17 tot 40 jaar alweer 4 dagen aan de gang, nl. langs de weg.

Zag gisteren in Heemstede wel een tiental oppikken, een klein jochie van 16 jaar was er zelfs ook bij. Kees huis-arrest; weinig jonge mannen langs de straat, te gevaarlijk. Etensofschiet hopeloos. $\frac{1}{2}$ mud tulpenbollen gekocht voor Hfl. 30,00 en vandaag voor het eerst gebruikt door de koolraapjes; het ging wel, maar wel wat zoetjes. Lampglaasje gekocht voor Hfl. 10,00 erg hè. De prijs van de boter is Hfl. 90,00 per pond en niet te krijgen. Doke weegt nu 9 pond en $1\frac{1}{2}$ ons, ze krijgt nu 3 x per dag pap en een bordje middag-eten; kan nergens boter of olie krijgen voor die schat en ze krijgt geen borstvoeding meer. Van Leny wat aardappeltjes gehad voor Doke ze eet er best van. Had Dinsdag een grote was naar Peeperkorn gebracht, maar kon ze zo weer mee terugnemen, daar ze alleen voor Ziekenhuizen wassen. Boorden kan ik ook niet meer kwijt bij van Doorn, Mevr. Unger stijft ze nu voor me. Spijsolie vanaf 20 Dec. geld. nog steeds niet voorradig, zit geheel zonder en heb voor jus maar een uien-watertje gemaakt.

22 Jan. 1945. De spijs-olie is eindelijk wederom ge-arriveerd. Uiteindelijk is Kees er weer op uit geweest om hout te halen. Tesamen hebben we bij het kopje van BENTVELD een D E N omgezaagd, met een zaagje van + 40 cm. welke we in 3 stukken hebben doorgezaagd, daar wij de enkele "D E N" niet op de fiets konden meenemen. Het zwaarste onderstuk ongeveer 3 meter nam KEES op de fiets mede en bracht die naar Leny & Ar, terwijl Joke op de andere 2 stukken zou passen; onderweg werd Kees overvallen door de Duitsers en vluchtte met zijn boom een boswachtershuisje binnen. Na afloop van de razzia ging hij met z'n boom naar Leny en vroeg Leny om Joke op te halen, bij het kopje van Bentveld. Ar mocht niet van Leny. Leny kwam later terug met de tijding dat Joke nergens te vinden was. Daarna ben ik zelf weer teruggegaan en vond haar, huilend en blauw van de kou in de SLANGENKRUIDLAAN te Aerdenhout.

Nadat wij bij Leny wat op verhaal gekomen waren gingen we naar de Schouwtjeslaan; onderweg bij de Schouwtjesbrug stonden weer een stel Duitsers en zijn we naar Uitermark in de GWEERSTRAAT gegaan, waar we 1½ uur gezeten hebben voor we naar huis durfden gaan, UITERMARK steeds voorop. Doke was bij de Schreuders, daar gegeten en nog enige tijd doorgebracht.

28 Jan. 1945. doordat er vanaf 22 Jan. elke dag steeds razzia was geweest, is Kees steeds binnen gebleven en heeft de huishouding gedaan. Joke en buurvrouw Rie hebben samen hout gehaald. Joke was doodop en moest van Verjaal opgenomen worden in het Ziekenhuis. De Schreuders bieden aan voor Doke en Kees te zorgen. Broodrantsoen verminderd tot 500 gram, vreselijk. Olie gekregen van Goedhart. Rie en Jo op visite geweest, leuke dag met ons vieren doorgebracht echter niet naar de Kerk geweest. Joke begint zich iets beter te voelen.

29 Jan. 1945 Geneeskundige Dienst bericht dat er nog geen plaats voor Joke in het Ziekenhuis is, maar ze voelt zich al een stuk beter. Op heden 5 Bomen op de Schouwtjeslaan verdwenen. De bakker komt niet meer, olie - diefstallen uit de handen der mensen op straat gepikt. Leny heeft aangeboden om voor DOKE te zorgen; vandaag geen razzia's geweest; hebben samen overlegd om voor JOKE de Magnetiseur B O S te raadplegen. Hebben STAMPOT van Koolraap, suikerbietenpulp en tulpen bollen gegeten, het smaakte niet gek vond J O K E

9 Febr. 1945. Doke's eerste tandje is erdoor, van onderen, ze speelt nu ook al met haar rammelaar, maar ze blijft echter maar een klein hoopje en moet Dinsdag met haar naar BABYZORG¹ Kees Vrijdagmorgen op Mej. Baller's fiets naar Egmond gegaan, het stroomde van de regen en het was erg angstig want ze pikten nog steeds mensen op; kwam gelukkig gisteren heelhuids weer thuis met een lading roden en witte kool. een pond aardappelen kost 12,00, bleekmiddel 1,00 De etenspositie wordt steeds benarder; De gaarkeuken verstrekke de hele week dunne soep, en we rammelden steeds meer van de honger. De vorst is gelukkig voorbij. Van de bonnen deze week alleen aangewezen, 2 halve broden per persoon alsmede een pakje kindermeel voor Doke verder niets,

13 Febr. 1945. Met Doke naar BABYZORG geweest, ze is in 4 weken tijd 30 gram aangekomen. Ze weegt nu 9 pond en 180 gram en is bijna 'n $\frac{1}{2}$ jaar oud, gebrek aan boter en fruit natuurlijk. Uit Zweden is nu via het RODE KRUIS een schip met levensmiddelen aangekomen en nu wordt aan allemaal 125 gram margarine en heel brood verstrekt, is dat even boffen. De boter bewaar ik maar voor DOKE. Het witte brood was zo op en zo namen wij de volgende morgen voor het ontbijt maar een paar winterwortelen, vanavond eten wij kool uit EGMOND met suikerbieten en tulpenbollen. Had voor Kees enige sigaretten(sjekkies) gekocht ad 60 ct. per stuk Belg. shag van de Kiosk Schouwtjesbrug. De gehele dag komen er mensen aan de deur om te vragen om aardappelen of een korst brood. Aardappelen hebben wij zelf al in vier weken niet gegeten en wij zijn er dus net zo aan toe als die mensen, en zij scharrelen zo wel een maaltje weer op. Met mijn gestel is het weer mis en mijn handstaan weer helemaal stijf en kan mijn rug haast niet meer recht houden van vermoeidheid en trappenlopen is helemaal een verschrikking; wanneer zou ik daar nu eens vanaf zijn. Hebben van Vader Jan een half mud cokes ontvangen en dat kwam van pas, want we hadden nog maat een zakje anthreciet en een beetje hout. De Bakkerswinkels zijn allen gesloten en verkopen geen brood meer. Je kunt het nu nog maar alleen aan de fabriek halan. Dit is gekomen doordat zoveel bakkerskarren onderweg omgegooid werden en leeg-geplunderd. De nood is nu zeer hoog. De amerikanen zijn bij NIJmegen over de WAAL GEKOMEN VAN HET KLEEF. Het gaat nu wel in een razend snel tempo

12 - 12 - 12 - 12- 12 - 12 - 12 - 12 - 12 - 12

9 Maart 1945 Na enige tijd wederom weer eens in ons dagboek geschreven, Vaders verjaardag hebben wij gevierd bij Leny en Ar en na een hele tijd Ma weer gezien. Ze ziet er nog goed uit en het was een gezellige verjaardag. De zegeningen van de dag komen nog steeds en wij zijn er erg erkentelijk voor. Zaterdag 3 pakjes uit Zandvoort. Deze week tarwe en bonen van Wim, ~~daze~~ alsmede kolen, hout en aardappelen uit Zandvoort.

Het Zweedse brood was heerlijk en wij hebben ervan gesmuld. Gisteren stond er in de krant dat er een nieuwe boot uit Zweden aangekomen was en dat wij met twee weken wederom een boot konden verwachten. Een pak Lucifers gekocht voor Hfl. 16,50 alsmede cigarettens voor zeventig cent per stuk Kiosk Schouwtsbrug.

13 Maart 1945. Met Doke naar babyzorg geweest en ze was nu in 4 weken tijd 380 gram aangekomen. Ze is nu bijna 7 maanden en weegt nu 10 pond 20 gram. Ze mag nu ook brood en bruine bonen hebben ter afwisseling. Het eten is anders nog hopeloos, bij de Centrale Keuken soep en nog er eens soep.

Morgen Vrijdag en Zondag krijgen wij wederom per persoon een liter ERWTENSOEPN van bijzondere kwaliteit van het Intern. Rode Kruis. Dus wij zijn benieuwd. Nog steeds hebben wij geen aardappelen en tarwe. Ons brood is alweer op voor de gehele week en het is pas Dinsdag. De oorlog schijnt wel op te schieten maar o.i. nog steeds te langzaam, want we ralibalen van de honger. De razzia's gaan ook verder. Op RAUTER is een aanslag gepleegd, waaraan hij gisteren is gestorven. Hiervoor zouden volgens zeggen 1500 gijzelaars worden dood geschoten. Engeland moet o.i. hierop reageren en zeggen dat in de bezette Duitse Gebieden dan 15.000 mensen worden gefusileerd. Dit is een verschrikkelijke oorlog, dat men deze geachten heeft.

23 Maart 1945 De oorlog gaat nog steeds verder en de de linker Rijnnoever is praktisch geheel in geallieerde handen en bij REMAGEN hebben zij een brug over de RIJN te pakken kunnen krijgen, hetgeen een mooi uitgangspunt vormt om verder naar het OOSTEN op te rukken terwijl MONTGOMMERY tussen Arnhem en WESEL een nieuw offensief begint, met nevelgordijnen.

DOKE wordt schattigh en wij hebben nog enige foto's laten maken, welke wij gauw zouden krijgen; wij hebben haar nu op de glazen pot gezet; vangst is er al; een

cajanus en een stuk of zes plasjes; toch meegenomen. Vader en Ma verrasten ons met een maaltje aardappelen en wat rogge in de dop. Kees en ik hebben een middag en een morgen alles gepeld, reuze werk. Henny Bothe heeft van 17 op 18 Maart bij ons gelogeerd en bracht voor ons mee van Henk een onsje vet en een zakje rogge, van Do 10 kg. aardappelen, 2 pakken waspoeder en een pakje zachte zeep, dat was reuze welkom.

Maar op den duur blijft het eten nog steeds een penibele zaak, groenten is niet aan te komen. Gelukkig stuurt Vader af en toe wat uit Zandvoort en van Leny en Ar van hun tuin met kool. Op het ogenblik hebben wij de wonderkachel van Rie Schreuder in gebruik gaat hardstikke lekker. Henny Bothe hoops voor ons eieren uit Mokum mede te Nemen. Van het Zweedse Rode Kruis wordt voor de Pasen wederom een zending verwacht. Voorde groteren boven 4 jaar een half wit brood en 125 gram margarine voor iedereen: voor de baby's een pond havermout, vandaag de BON inleveren, volgende week halen. Zondag 18 Maart is vlak bij ons voor de deur een jongeman neer geschoten, tijdens een razzia bij ons in de laan, waaraan wel 20 Duitsers deelnamen. Toen die jongeman de Duitsers zag keerde hij zich om en vluchtte weg en toen schoten ze hem door zijn been. Ze gelastte hem op te staan, maar een verpleegster zei dat hij naar het ziekenhuis vervoert moest worden, waar hij gelukkig kon worden ondergebracht. Ik ga nu 2 extra halvebroodjes halen, die gratis worden verstrekt door het Int. Rode Kruis. 't Rantsoen is nog steeds 800 gram per week dus een welkome aanvulling. ADVERTENTIE HAARL. DAGBLAD " degene die mijn tuinhek gepikt heeft, wensen wij een goede stook, echter gaarne de scharnieren retour b.v.d."

15 April 1945 we hebben een hele tijd het DAGBOEK vernieuwd waarloosd. De bevrijding komt steeds dichterbij. Ze zitten nu al bij APELDOORN dus nog een klein rukje tot de bevrijding daar is. Van de week was en is de GROENTE geheel van de bon en was de prijs van de sla 5 ct/krop maar nu werden er weer belachelijke prijzen gevraagd o.a. spinazie drie gld. per kg. andijvie 3.50 gld., sla 0,35 per kropen tenslotte een pond worteltjes een gld. en bloemkool tien gld. per stuk. De olie is wederom verstrekt op de bon en wel voor de 2e keer dit jaar. Vier d.l. per persoon. Kees is deze week per fiets naar Am-

sterdam gegaan en heeft van Do wat aardappelen gekregen, daar ben ik erg blij mede, want ik heb vergeten deze week kaarten te kopen voor de Centrale Keuken en moeten wij ons deze week zelf bedruipen, maar ook zelf koken. Het broodrantsoen is deze week 400 gram per persoon, dus ik was wel blij met die 2 pond tarwe van Do en kan ik voor deze week nog een extra broodje bakken, tenminste Vader heeft een NOOD-kachelkje voor ons gemaakt, hetwelk een enorme brandstofbesparing voor ons geeft. Van de week hebben wij per persoon een half witbrood van het Zwitserse Rode Kruis gehad en Doke een pond rijst, was heerlijk; tevens moeten wij nu bonnen inleveren, maar weten nog niet wat we er zullen voor krijgen.. Jack verkoopt gedraaide cigarettten per stuk voor twee gulden BK.shag. Doke wordt zo lief, wij vangen steeds plasjes en BOLUSJES op in het glazen potje en ze kan er al twee minuten alleen op zitten, zonder om te kukelen; 't is een reuze makkelijk kind.

20 April 1945 Voor de volgende week zijn alleen aange-
wezen per persoon $\frac{1}{2}$ BROOD en 1 Kg.aardappelen, anders niets, hoe komen we deze week door. Rie Schreuder is pas ziek geweest en die heb ik een paar dagen verzorgd, ze gaf me hiervoor 2 pond rogge en daar kan ik in ieder geval morgen pap van koken.

24 April 1945 vandaag ben ik met Doke haar BABYZORG geweest. HOERA ze is nu 820 gram aangekomen in 6 weken en weegt nu 11 pond en 380 gram, en is nu 8 maanden + 1 w Ze eet nu 3 x daags; 2 x pap en 1 x middagetan. Ze eet lekker en het zal nu wel goed blijven gaan.

26 April 1945 Vandaag wederom voedsel van het Zweese Rode Kruis ontvangen; Volwassenen 400gr. brood en 125 gram margarine; Doke eveneens margarine en $\frac{1}{2}$ p-haveremout hetwelk mooi medegomen was. Op de MUURKRANT van de GEUZENPOST staat vermeld, dat de geallieerden ons zullen helpen door grote voedselpakketten uit te werpen d.m.v. vliegtuigen(bommenwerpers) en die dan eerlijk onder de mensen verdeeld moeten worden, hebben nog niets gezien maar blijven uitkijken. Van het Nederlandse Front horen wij niets; terwijl 2/3 ged. van Berlijn in geallieerde handen is, blijven wij nog steeds in de narigheid zitten. Vanmorgen hebben we roggepap gegeten(Rie Schreuder) en vanmiddag weer, maar nu met Zweeds Brood erbij en een WIEN-regoutje, erg lekker en vanavond was er

erwtensoop van de KEUKEN. We voelden ons echter nog wat flauw en hebben toen van vier piepers wat patat-frites gemaakt en geserveerd met een kropje sla; we hebben even gesmild. Kees is vanmorgen om 6 uur hout gaan za-gen in Bentveld (Het Naaldenveld) in gezelschap van Ds. UNGER. Op heterdaad betrapt door Klaas Platje, agent te Zandvoort. Hij vroeg om Persoonsbewijs en toen hij Ds. Unger's P.B. zag met vermelding "PREDIKANT" keek hij de andere kant op.. Groente is wederom schrikbarend duur Sla 32 ct. per krop en rabarber f.3,75/Kg.

30 April 1945 Oh, Oh, de mensen zijn net gek. Iedereen beweert uit betrouwbare bron te hebben vernomen, dat de oorlog zowat ten einde is. Allerlei geruchten doen de ronde, zoals Hitler zou dood zijn; Goering, Goebels en Musolini enz ook kapoerewiet, maar definitief is er nog niets bekend. Voedsel van de Geëllieerden is nu inderdaad uit de Vliegtuigen geworpen en wel al in DEN HAAG-Rotterdam en Leiden. Hitler is volgens de blaadjes ster vende. Kees is vanmorgen op de fiets van Leny naar het NOORDEN vertrokken met z'n mil. jas om te ruilen. Rie Schreuder is vanmiddag bij mij gekomen en verders geble ven.

1 Mei 1945 Rie heeft bij mij geslapen en ik ben verders de gehele dag bij haar geweest. Kees is nog niet thuis. De Centrale Keuken werkt vanaf de volgende week alleen nog maar voor streng ondervoedde mensen. Donderdag moe ten we gekeurd worden op lengte en gewicht.

2 Mei 1945 Kees is fijn weer thuis en geheel zonder succes. Fijn een zak piepers, 2 flessen melk en wat uier voor die jas. Corrie Cortie een zak havermout en van de tante's Verhoeven een pakje pudding, groene erwten en 1 pak roggevlokken. Ik was blij dat hij wederom thuis was want elk ogenblik kan de VREDE er zijn en dat moeten wij samen vieren, hoe dan ook; we hebben fijn weer eens kof fie gedronken en heerlijk havermoutpap gegeten

3 Mei 1945 H O E R A H O E R A de wapens hier in ons landje zijn neergelegd. De Duitse bezetting blijft nog even in ons landje, om de rust te bewaren tot de AMERIKANEN en de CANADEZEN hier zijn. Wat een verademing V R IJ, geen oorlogsgeweld meer voor ons in zicht in Haarlem en andere steden. Kees kan nu weer rustig op straat; voedsel wordt nu weer aangevoerd per trein of boot uit de reeds eerder bevrijde gebieden Gisteren hebben we de vliegtuigen met onze levensmidde-

- 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16 - 16

lenheel laag zien vliegen boven de huizen richting VOGELN ZANG? WAAR DE VOEDSELPAKKETTEN WERDEN AFGEWORPEN. Van alles moet er zijn en een en ander wordt volgende week al gedistribueerd. Onze Lieve Heer heeft ons toch verhoord en de algehele vrede is nu op komst. Wij zijn er in ieder geval van af. HITLER is nu werkelijk dood en Mussolini is geexecuteerd in Italië. BERLIJN is gevallen en in Italië is nu ook alles afgelopen. Met Duitsland zal het nu ook wel gauw gebeurd zijn en dan is alle leed guaw voorbij en zijn wij GOD zo dankbaar dat we de VREDE nog hebben mogen beleven en allen die wij liefhebben nog bij ons hebben. Kees en ik zijn vanmorgen nog gekeurd voor de Centrale Keuken, wij komen er echter nog niet voor in aanmerking. Ik weeg 116 pond en Kees 144 pond en dat is te zwaar, ontzettend jammer, want je brandstof en die zak aardappelen, als je twee maal per dag moet eten, is zo verdwenen. Tot mijn grote ontzetting constateerde ik ook nog dat de bonnen van deze week, dus voor Vrijdag, Zaterdag en Zondag, door mij verloren waren, dus dat kan er ook nog bij. Ik heb het bij de Centrale Keuken aangegeven en nu moet ik morgen komen horen of ze gevonden zijn. In ieder geval is het toch een dag van blijdschap en gaan we gezellig even eten, groentesoep vooraf, wie doet je wat.

HOLLAND, ONS HOLLAND IS WEER VRIJ

4 MEI 1945 helaas we zijn weer te voorbarig geweest. 't waren pamfletjes die in de stad bij de TEKEGRAAF aanstonden. Van officiële zijde is nog niets bekend, dat HOLLAND is vrij gegeven, dus nog even geduld oefenen. Ik heb altijd gezegd de 1e Waterdag in de MEIMAAND, maar ik ben er nu bang voor want dat is morgen al. Gisteren is het hier op de Grote Markt een reuze PAN geweest; zes kerels hadden pakketten gestolen die de Engelsen hadden afgeworpen; ze waren ze zwart aan het verkopen in de ANEGANG en toen kreeg de POLITIE ze in de gaten. Ze zijn toen direct afgevoerd naar het STADHUIS met een groot bord op hun buik, hetwelk vermeldde: IK BEN EEN DIEF: IK HEB LEVENSMIDDELEN GESTOLEN EN ONTTROKEN AAN DE GEMEENSCHAP EN CLANDESTIEN VERKOCHT. IK HEET ZUS EN ZO EN WOON DAAR EN DAAR. Ze hebben daar 3 x 2 man een uur te kijk gestaan voor het volk, dat ze eens flink mocht uitschelden en dat hebben ze dan ook wel gedaan. Als ze hun hoofd lieten hangen, trok de politie hun aan hun haren, dat het publiek wederom goed kon zien wie het waren, net goed voor ze.

Vandaag is er aangewezen voor alle personen voor een week

- - - - -
'n half brood, 1 1/4 rantsoen vlees(90 gr.), 1 ons jus-
poeder en 1/2 p. peulvruchten. Voor Doke 1/2 p. suiker, waar ik
vanmorgen 1 1/2 uur in de rij heb gestaan bij ALBERT HEIJN in
de Grote Houtstraat om ze te halen. Gelukkig hadden ze ook
tuinbonen en die heb ik meteen op mijn peulvruchtenbon
medegenomen, brood is er weer niet. Kees gaat morgen om
acht uur naar SMIT, er zal wel een reuze rij staan. De
bonnen van de Centrale Keuken zijn terug gevonden en wel
in de doos op de theekast, we proberen morgen om de por-
ties van ~~xxxx~~ vandaag erbij te krijgen.

5 Mei 1945 V R E D E Ja, hoor nu is het echt waar.
Vlak nadat ik gisteren in ons DAGBOEK had gekliederd, werd
er gebeld door de bureu met de boodschap, "HOLLAND, WEST
DUITSLAND EN DENEMARKEN waren gecapituleerd" We renden de
straat op, 't was een uur of tien en een drukte van belang
Bij de familie Elffers hebben we toen genoeglijk een kopje
waterchocolade met suiker gedronken, zalig gewoon en om
ongeveer half twaalf gingen we toen naar bed. Vannacht om
3 uur werd ik wakker en bedacht ik me meteen, dat het VRE-
DE was; nou toen kon ik niet meer slapen en heb liggen
wachten tot het licht was en om half zes stond ik al Doke'
s wasje te vouwen en luiers te spoelen. Om 7 uur naar de
Kerk geweest om GOD dank te zeggen, daarna vlug naar huis
gegaan om de boel te doen, terwijl Kees van half acht tot
half twaalf in de rij heeft gestaan voor een brood. 'smidd
dags zijn we met de SCHREUDERDS de stad in geweest. 'n
drukke van belang en vlaggen overal, 't was echt gezellig
en kinderen van 16 - 17 en 18 jaar waren aan het hossen
getooid met ORANJE en ROODWITBLAUW. De café's hadden het
maar rustig, want er is haast niets te koop. alleen koffie
surrogaat zonder suiker, surr.limonade. Vanavond komen Rie
en Jo bij ons; van Leny kreeg ik een beetje meel en nu
ga ik fijn wat poffertjes bakken. Achter het Station Haar-
lem werd een meisje kaal geknipt en moest daarna het
WILHELMUS zingen.

7 Mei 1945 De Canadezen zijn nog steeds niet aanwezig.
's morgens was een Plechtige Hoogmis, waaronder wij gecom-
municieerd hebben. Plannen voor een groot ADANKLOF 'snamid-
dags om 5 uur, gerekend word op minimaal 10.000 mensen.
hebben goed gegeten en Kees is met Leny en Ar de stad in
geweest. Wederom verschillende doden gevallen, erg hoor.
De toestand is nog verward. 's avonds bij Leny en Ar de
Champagne-kruik geopend, Miep en Sjef, de bureu en Mary

87 - OT - OT - OT - OT - OT - OT - OT - OT - OT

SECRET

Vandaag 2 jaar getrouwd. Hebben heerlijk gedineerd, weer zo echt pittig van voor den oorlog. Joke is echter nog nie zo lekker. In de afgelopen 3 weken is de voedselpositie aanmerkelijk verbeterd. Er is nog wel geen brood genoeg, maar we worden vol gestopt met biscuits, vlees, chocolade etc. "meat and vetgetables". Het was wel nodig, want door de inspanning van de eerste dagen na de bevrijding, zijn er nog honderden slachtoffers gevallen van honger-oedeem. Joke heeft de CANADEZEN zien binnenkomen en ze de hand gedrukt, nu zijn we weer aan ze gewend geraakt. Enkele Engelse sigaretten heb ik nu ook gerookt, want de meeste sigaretten die ze uitdelen zijn voor hun liefjes natuurlijk. In het KRELAGEHUIS zouden 4 miljoen stuks sigaretten aangekomen zijn. We zijn ook weer op Zandvoort geweest, lopend met de kinderwagen en hebben daar de verwoestingen aanschouwd, 't was erg gezellig bij VADER EN MA

29 Mei 1945 Vandaag met Doke naar zuigelingenverzorg geweest om een POKKENBRIEFJE voor Doke te halen en haar te laten wegen. Ze weegt 13 pond 455 gram en is de laatste 5 weken 2 ons per week aangekomen. Het gaat echt fijn. Als ik er goed op let is ze haast de gehele dag droog, gisteren en vandaag had ik maar 2 luiers; ze kan nu ook al een tijdje alleen zitten, echt leuk.

De voeding is prima momenteel; deze week zelfs 4 Kg. aard-appelen, 550 gram blikvlees, 1000 gram biscuits, 200 gram vet, 50 gram chocolade, 250 gram suiker, 450 gram vis in blik, 175 gram verse vis, 2 liter melk en vandaag gratis 800 gram witbrood, ZALIG HOOR. We hebben er vanavond van gegeten met aardbeien erop en haring in tomatensaus. VERRUKKELIJK. En dan niet te vergeten werd vandaag aan de heren een pakje cigarettten verstrekt op de bon. Kees doet er zeer zuinig mee, aansteken een paar haaltjes en dan weer uitmaken

Dit zijn zo wat losse Notities van Joke en Kees Versteeg van de hongerwinter 1944/45 een heel jong echtpaartje van 23 en 26 jaar oud, dingen die je nooit meer vergeet en die je toch samen hebt beleefd.

